at various places on the grounds (Fig. 1). No archaeologically valuable cultural layer was discovered in trenches 1–6, 8, 9, or 12. Trench 7 yielded a masonry wall fragment preliminarily dated to the 14th–15th centuries as well as preserved 20th and 13th – first half of the 15th-century cultural layer horizons, trench 11 a continuation of the counterfort as well as a disturbed cultural layer preliminarily dated to the 3rd–15th centuries.

Trench 10 revealed the S–SE parts of the tower discovered in 2019 as well as parts of the defensive wall attached to it (Fig. 2). Based on the surviving parts of the wall, it is possible to judge that the SE part (wall) of the tower must have been 10–10.5 m wide. The SW wall is 8.2–8.3 m long and the NE wall could have been 8.5–8.6 m long. Defensive walls from two different periods were distinguished during the investigation: a SW one, continuing towards the SW from the tower and a NE one, continuing NE from the tower to the top of the slope. The wall continuing to the NE was laid using the rubble-fill principle (and had mortar characteristic of the late 14th – early 15th centuries). By continuing the discovered defensive wall's sides to the NE, the defensive wall's continuation, with a certain error, coincides with what is depicted on the Von Fürstenhoff plan. The SW part of the defensive wall consists of upper (narrower) and lower (wider) parts. The upper part can be dated to the late 14th century, the lower, wider part to the 14th century. The assumption was made that after the 1396 landslide or during the castle's 1415 reconstruction, the defensive wall to either side of the tower and the top of the tower itself were rebuilt in two stages. A 10–20 cm thick, first half of the 14th-century cultural layer with partly thrown pottery and metal artefacts was recorded in the SW part of the trench (Figs. 3, 4).

Simonas Sprindys,
Kiprijonas Ivinskis

Raudonės pilis

Šaltiniuose minima, kad iki XVI a. Raudonė buvo karališkasis dvaras, kurį Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Augustas (1548–1572) atidavė valdyti pirkliui Krišpinui Kiršenšteinui. Šis XVI a. pabaigoje pasistatė pilį. XVII a. II pusėje Jeronimo Krišpino Kiršenšteino lėšomis atlikti pilies perstatymo darbai, tačiau XVIII a. pradžioje pilis buvo apleista. Paskutiniams Kiršenšteinams mirus, Raudonės turtai buvo aprašyti ir pilis atiteko Kiršenšteinų giminaičiams Olendskiams. XVIII a. II pusėje Olendskiai pilį remontavo, taip pat nugriovė V sieną su vartų pastatėliu – kiemas iš V tapo atviras. Apie 1810 m. šambelionas Olendskis Raudonės dvarą ir pilį pardavė buvusiam Rusijos imperatorės Jakaterinos II (1762–1796) favoritui grafui Platonui Zubovui, po 1801 m. apsigyvenusiam Lietuvoje. Pilį Olendskiai jau irgi buvo apleidę, ją apnaikino gaisras, todėl Zubovas ėmėsi ją remontuoti. Remontas nebaigtas, nes pilį nuniokojo dar vienas gaisras, o pats savininkas 1822 m. mirė. Raudonės pilis 3 dešimtmečius stovėjo apleista, o XIX a. II pusėje vėl perstatyta, įrengtas parkas. Tokią pilį matome iki šiandien.

Iki 2020 m. pilies teritorijoje archeologiniai tyrimai vyko 5 kartus: 1999 m. tyrinėjo A. Žalnierius (*ATL 2000 metais*, 2002, p. 139–140), 2007 m. – E. Pranckėnaitė (*ATL 2007 metais*, 2008, p. 571), 2012 m. – V. Juškaitis (*ATL 2011 metais*, 2012, p. 639), 2012 m. – U. Budvydas (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 670), 2018 m. – R. Žukovskis (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 218–220). Šių tyrimų metu ištirtas bendras 47,4 m^2 plotas, aptiktas 0,6–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XIV–XIX a. Pilies V kie-

melyje, gėlyne aptiktas 1,42–1,7 m gylyje esantis plytų mūras, datuojamas XVII–XVIII a. ir siejamas su vidinį kiemą iš V pusės juosusia siena.

2020 m. Raudonės pilies aplinkoje (Jurbarko r., Raudonės sen., Pilies g. 1) atlikti žvalgomieji tyrimai. Ištirti 48 įvairaus dydžio šurfai, kurių bendras plotas 72,5 m^2. Liepų bei kaštonų alėjose tirtuose šurfuose 1–8 archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta, tačiau vėlyvuose XIX–XX a. grunto sluoksniuose aptikta pavienių XVI–XVIII a. buitinės keramikos fragmentų. Pagrindinės alėjos centrinėje ir R dalyse tirtuose šurfuose 9–15 archeologinis sluoksnis nesusiformavęs. Čia neaptikta ir pavienių archeologinių radinių. Tokia pati situacija užfiksuota ir pilies P šlaite tirtuose šurfuose 19–25.

Kitokia ir informatyvesnė kultūrinių sluoksnių stratigrafija ir struktūra yra artimiausioje pilies aplinkoje. Pagrindinės alėjos V dalyje, šurfuose 16–18, nuo 35 cm gylio aptinkamas kultūrinis sluoksnis su XVI–XVII a. radiniais, horizontas nuo 5 iki 40 cm storio.

Pilies kieme ir aplinkoje tirtuose šurfuose 26–35, 37–40, 42, 45–46 nuo 10 cm gylio aptinkamas archeologinę vertę turintis kultūrinis sluoksnis su XVI–XVII a. radiniais (1 pav.). Šurfuose 18, 29, 32–35, 37–39, 41 žemiau XVI–XVII a. kultūrinio sluoksnio aptinkamas ir XIV–XV a. horizontas. Tokį kultūrinių sluoksnių datavimą patvirtina ir radioaktyvios anglies metodu datuoti angliukai. Pilies aplinkoje archeologinę vertę turinčio kultūrinio sluoksnio nerasta tik šurfuose 36, 41, 43–44, 47–48. Šiose vietose sluoksniai suardyti tarybiniu laikotarpiu. Įžemis, rusvas molis ir smėlis, pasiektas 0,3–3,3 m gylyje.

Šurfe 35 aptiktas raudonų plytų mūras. Pagal stratigrafinius duomenis statinys datuojamas XIX a. (2 pav.). Šis laikotarpis koreliuoja

1 pav. Tipinė kultūrinių sluoksnių stratigrafija. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 1. A typical stratigraphy of an archaeological site.

2 pav. 1857 m. statytos ir 1936–1939 m. nugriautos cerkvės pamatas šurfe 35. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 2. The foundation in test pit 35 of the Orthodox church built 1857 and demolished in 1936–1939.

3 pav. XVIII a. akmenų grindinio fragmentas šurfe 40. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 3. An 18th-century stone paving fragment in test pit 40.

ir su istoriniais duomenimis: žinoma, jog 1857 m. pilies Š pusėje pristatyta cerkvė, kuri nugriauta 1936–1939 m. pilies remonto metu. Taip pat dviejuose šurfuose atidengti XVIII–XIX a. grindinių likučiai. Jie sudėti iš lauko akmenų (2 pav.).

Tyrimų metu aptikti ir inventorinti 279 radiniai. Dauguma jų datuojami XIV–XVIII a. Tai daugiausia buitinės ir statybinės keramikos dirbinių šukės (4 pav.), taip pat viena moneta – ATR Jono Kazimiero šilingas. Aptikti ir du pavieniai titnaginiai radiniai – šurfe 33 – nuoskala, o šurfe 38 – gremžtukas (5 pav.). Abu radiniai buvo įžemio ir apatinio kultūrinio sluoksnio kontakto lygyje ir siejami su neolito laikotarpiu Nemuno I viršsalpinėje terasoje įrengtomis stovyklavietėmis. Iš viso inventorintas 251 buitinės keramikos fragmentas, 20 koklių dalių ir 8 kiti radiniai. Visi jie perduoti JKM.

Akivaizdu, jog artimiausioje pilies aplinkoje esantys archeologiniai sluoksniai yra ypač reikšmingi ne tik Raudonės, bet ir viso regiono istorijai. Deja, dažnos pilies rekonstrukcijos ir inžinerinių tinklų įrengimas kai kur yra padaręs neatitaisomos žalos.

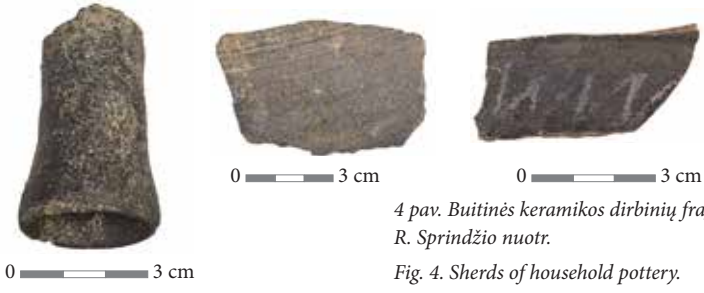

4 pav. Buitinės keramikos dirbinių fragmentai. R. Sprindžio nuotr.

Fig. 4. Sherds of household pottery.

Raudonė Castle

In 2020, 48 test pits totalling 72.5 m^2 were excavated in the vicinity of Raudonė Castle (Jurbarkas District, West Lithuania). A 0.3–3.3 m thick cultural dating to the 14th–20th centuries was recorded (Fig. 1). A red brick wall (Fig. 2), which dates to the 19th century according to the stratigraphic data, was discovered. This period also correlates with the historical data: it is known that in 1857 an Orthodox church was built on the N side of the castle and demolished in 1936–1939 during the castle's repair. The remains of 18th–19th-century paving were discovered in two test pits (Fig. 3). 279 finds were collected, mostly sherds of household pottery and structural ceramics but also including a 17th-century coin and two flint artefacts (Fig. 4, 5).

5 pav. Radiniai: 1 – akmens amžiaus titnaginis gremžtukas; 2 – plokštinio koklio fragmentas; 3 – Jono Kazimiero šilingas. R. Sprindžio nuotr.

Fig. 5. Finds: 1 – a Stone Age flint scraper; 2 – a panel stove tile fragment; 3 – a John II Casimir shilling.